

**7 NÄPUNÄIDET  
MAKSUEFEKTIIVSEKS INVESTEERIMISEKS**

**NÕUANDEID  
MAKSUDE  
PLANEERIMISEKS**

Investeerime arukalt!

**MÄRTEN KRESS**

## AUTORIST

### Märten Kress

Märten on erainvestor, investeerimiskoolitaja ja Eesti üheks sisukaimaks investeerimisblogiks hinnatud portaali dividendinvestor.ee eestvedaja.

Märten on kauaaegne endine pensionifondide fondijuht (2006-2016) ja Rahandusministeeriumi Riigikassa kunagine riskijuht (2004-2006). Ta on varem töötanud ka Eesti Pangas ja Swedbank grupis.

Märten omab majandusteaduste magistrikraadi (*MSc in Economics*) Taanist, Aarhus'i ülikoolist.



Kõik arvamused, hinnangud ja info baseeruvad ning on kirja pandud 2022. aasta aprilli seisuga arvestades sellel hetkel kehtivaid nõudeid ja regulatsioone.

## Maksudest kõrvalehoidumine vs maksude planeerimine

Erinevate investeerimislahenduste üle aru pidades on oluline arvestada ka maksustamise aspekti. Selles valguses on tähtis mõista, mille poolest erinevad maksudest kõrvalehoidumine (*tax avoidance*) ja maksude planeerimine (*tax planning*).

**Maksudest kõrvalehoidumine** on seaduse tekstiga kooskõlas, kuid seaduse mõttega vastuolus tegevus eesmärgiga vähendada maksmisele kuuluvat maksusummat. Enamasti tehakse maksudest kõrvalehoidumiseks tehinguid, mil ei ole muud eesmärki peale maksukohustuse vähendamise.

**Maksude planeerimine** hõlmab nii seaduse teksti kui ka mõttega kooskõlas olevate võimaluste kasutamist eesmärgiga muuta oma maksukoormus võimalikult väikeseks.

Igal maksumaksjal on õigus valida endale kehtivate maksurežiimide hulgast tema jaoks kõige vähem koormav.

Maksusoodustuste valguses on oluline tähele panna, et maksusoodustuste ära kasutamiseks valitud võimalused või ärimudel ei tohiks olla kogu tegevuse ainus eesmärk. See tähendab, et kui ärimudeli või maksurežiimi valiku ainus eesmärk on maksusoodustuste ära kasutamine, võib tegu olla maksustamise reeglite kuritarvitamisega.

Euroopa Liit on kehtestanud õigusraamistiku, mis aitab liikmesriikidel koordineerida võitlust piiriülese maksupettuse ja maksudest kõrvalehoidumise vastu. Nii 2019. kui ka 2020. aasta alguses jõustusid mitmed tulumaksuseaduse muudatused, mis ongi tingitud Euroopa Liidu maksude vältimise vastase direktiivi ülevõtmisest. Need sätted piiravad oluliselt mitmeid seni kasutusel olnud maksude planeerimise võimalusi, mis senini olid lubatud või paiknesid nii-öelda hallis alas.

## Vihjeid maksude planeerimiseks

Sobiliku investeerimislahenduse välja töötamisel tasub mees hoida ka maksustamise poolt. See aitab jõuda ühtlasi nii investeerimiseesmärgi kui ka maksustamise mõttes sobiliku ja efektiivse lahenduseni.

Mida suurem on maksudele kuluv osa investeerimistulemist, seda suurem peab olema investeringute oodatav tootlus, et me oma investeerimiseesmärki saavutada suudaks.

Kuna maksuseadused on keerukad ja samuti ajas muutuvad, tasub alati enne spetsiifiliste investeerimislahenduste kasutamist konsulteerida maksueksperdiga.

Maksude planeerimisel investeerimistegevuse ja sobiliku lahenduse leidmise valguses võib kaaluda järgmisi aspekte:

1. Investeerimiseesmärkide püstitamisel ja sobiliku investeerimislahenduse välja töötamisel tasub arvestada võimaliku **maksudejärgse tuluga** (netotuluga) ja **mitte maksueelse tuluga**.

Investeerimisportfell ja lõplik investeerimislahendus võivad erineda ikka päris oluliselt juhul kui võtame arvesse ka maksude mõju erinevatele investeerimisobjektidele.

2. Juhul kui sa oled eraisikust investor, kes kasutab investeerimistulude deklareerimisel **tavasüsteemi**, võib osutada võimalikuks lõigata kasu **kahju tasaarveldamisest** teenitud kasuga (niinimetatud *tax-loss harvesting*).

Sellisel juhul on kasuga lõppenud tehingutest teenitud võimalik tasaarveldada mõne hetkel kahjumliku positsiooni müügiga. Läbi selle on võimalik vähendada koheselt tekkivat maksukohustust vara võõrandamiselt saadud kasult, millelt muidu tuleks järgmisel kalendriaastal tulumaks tasuda.

Siinkohal tasub meeles pidada, et nii-öelda tasaarveldada saab ainult teatud tüüpi kasu ja kahjuga lõppenud tehinguid (näiteks väärtpaberitega tehtud tehinguid) ning ainult selliseid, mis kõik toimuvad tavasüsteemi raamistikus.

3. **Tulumaksusoodustuste maksimaalne ärakasutamine** tõusetub investeerimise valguses päevakorda ennekõike täiendava kogumispensioni ehk III samba puhul ja eraisikuna investeerides.

Maksimaalne sissemaksete summa, millele rakendub tulumaksusoodustus on 20% kalendriaasta jooksul tehtud sissemaksetest, mis ei ületa 15% isiku brutosissetulekust või 20% kalendriaasta jooksul tehtud sissemaksetest, mis ei ületa 6 000 eurot.

Teisisõnu on võimalik tagasi saada 20% tulumaksu sellistelt III samba sissemaksetelt, mis ei ületa 15% brutosissetulekust või 6 000 eurot aastas.

Juhul kui sissemaksed ületavad vähemalt üht neist kahest kriteeriumist, siis seda piiri ületavalt summalt enam tulumaksu tagasi ei saa.

Seega III sambasse sissemaksid tehes on maksuefektivse investeerimise valguses mõistlik ülaltoodud piirsummasid mitte ületada.

4. **Tulumaksukohustuse edasilükkamine** on üks investeerimistulemit väga palju mõjutav tegur. Millal iganes on meil investorina teenitud tulult (kasult) võimalik tulumaksukohustus edasi lükata ja kogu teenitud tulu reinvesteerida, seda kiiremini jõuame oma investeerimiseesmärgi täitmiseni.

See tähendab, et tulumaksukohustuse edasi lükkamine võimaldab investeerida suuremat summat ehk panna tööle suurema summa raha.

Eesti residendist eraisikust investori jaoks võimaldab finantsvaradesse investeerimisel tulumaksukohustust edasi lükata investeerimiskonto süsteemi kasutamine.

Teine võimalus tulumaksukohustust edasi lükata on investeerimine juriidilise isiku kaudu. Ka siis on võimalik tulumaksukohustust paljudel juhtudel edasi lükata seni kuni me oma investeerimisfirmast raha dividendidena või muude maksustatavate väljamaksetena välja ei võta.

5. Investeerimistegevustest teenitud tulu suurendab meie **aastatulu** ja võib seeläbi kaasa tuua **maksuvaba tulu vähenemise**.

Ka seda tahku tasub arvesse võtta – ennekõike siis kui sinu aastatulu jääb alla 25 200 euro.

6. **Erinevate väärtpaperite ja instrumenditüüpide spetsiifika tundmine** tuleb suureks kasuks.

Kas ja millised rahavood (intress, dividend) kaasnevad antud finantsinstrumenti raha paigutamiseks? Kuidas on need rahavood maksustatud? Millises riigis toimub maksustamine? Kas maksulepingud kehtivad ja investorile rakendub madalaim võimalik maksumäär? Kuidas täita madalama maksumäära saavutamiseks vajalikke dokumente?

Need on ühtlasi ka just täpselt need aspektid, millega meie raamatupidajad saavad sind aidata.

7. Maksukohustuse tekkimise ja maksu tasumise tähtaja vahele võib mõnikord jääda omajagu aega. Juhul kui finantsvara müügit saadud kasu või muu tulu saadi mõnes välismaises valuutas, eksisteerib **valuutarisk**.

See tähendab, et välismaises valuutas, näiteks USA dollaris, teenitud kasu tekib dollarites, kuid maksukohustus on kodumaises valuutas ehk antud juhul eurodes.

Näiteks juhul kui eraisikust investor realiseeris kasu finantsvarast 31.07.2020 summas 10 000 dollarit ja ta kasutab investeringutelt teenitud tulu deklareerimisel tavasüsteemi, tekib maksukohustus  $10\,000 \times 20\% = 2\,000$  dollarit.

Kuna maksu tasutakse eurodes, tuleb maksukohustuse arvutamiseks kasutada euro-dollarit hetke vahetuskurssi:  $2\,000 \div 1,18 = 1\,695$  eurot. Juhul kui tulumaksu tasumise hetkeks 2021. aastal on euro-dollarit vahetuskurss muutunud ja investor asub kontol olevaid dollareid maksu tasumiseks eurodeks konverteerima, võib juhtuda, et maksude tasumiseks nii-öelda broneeritud 2 000 dollarist ei piisa.

Näiteks juhul kui euro-dollarit vahetuskursiks 2021. aastal on 1,30, saab investor 2 000 dollarit eurodeks vahetades kõigest  $2\,000 \div 1,30 = 1\,538$  eurot, samas kui maksukohustuseks eurodesse arvutatuna on 1 695 eurot.

Seega tasub meeles hoida, et tulumaksu tasutakse alati eurodes ja kasu või tulu tekkimise hetkel kehtiva kursi alusel neid numbreid eurodesse konverteerides.

## Kokkuvõtteks

Ükskõik, milliseid ülalloodud maksude planeerimise võtteid kaaluda, siis alati tasub meeles pidada, et maksude planeerimise pool ei ole ainus ega ka peamine sisend investeerimisotsuste tegemiseks.

Selleks on ikka üleüldine investeerimiseesmärk. Investeerimisstrateegia sünnib siiski investeerimiseesmärgist ja sobivast riskitaluvusest lähtudes. Maksude planeerimine tuleb mängu juba nii-öelda järgmise sammuna aidates valida eri tüüpi väärtpaberite, investeerimislahenduste ja muu taolise vahel.

Maksude planeerimine ja madalaimat potentsiaalset maksukoormust võimaldava investeerimislahenduse valimine on igati tervitatav. Aitab see ju meil investorina saavutada kõrgemat oodatavat tootlust ja jõuda kiiremini oma investeerimiseesmärgini. Teisalt maksudest kõrvalehoidumist ja maksustamise reeglite kuritarvitamist tuleb siiski vältida.